

Анотація

В статті розкривається питання міжпредметної інтеграції на уроках інформатики в початковій школі в розрізі прийнятої концепції Нової української школи.

Ключові слова

Інтеграція, початкова школа, інформатика.

Summary

The article reveals the problem of interdisciplinary integration at computer science lessons in elementary school in the context of the adopted concept of the New Ukrainian School.

Keywords

Integration, elementary school, computer science.

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Осадчук С.Ю.

асистент кафедри дошкільної та початкової освіти

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського м. Вінниця, Україна**

В умовах сучасної освіти, відтворення і зміцнення інтелектуального потенціалу української нації, виходу вітчизняної науки і техніки, економіки і виробництва на світовий рівень, інтеграції у світову систему освіти, переходу до ринкових відносин і конкуренції будь-якої продукції, у тому числі й інтелектуальної, особливо актуальним стає забезпечення належного рівня інформаційної культури підрастаючого покоління.

Звісно, інформатики має широкі можливості для інтелектуального розвитку особистості. Сучасний учитель інформатики, повинен враховувати й стратегічний напрямок розвитку української освіти – це гуманізація школи, яка істотно змінила

ставлення до навчального процесу, поставила в його центрі дитину, її духовний світ, уподобання, творчий потенціал.

Суспільство вимагає від школи докорінної перебудови навчання. Вчителі повинні більше уваги приділяти новим підходам до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, проявляти свою творчість, яка супроводжується постійним пошуком ефективних форм навчання.

У концепціях створення національної школи інтеграція змісту освіти розглядається як важлива умова повноцінної реалізації усіх її функцій, на основі інтеграції усіх її навчальних курсів уже створені окремі програми [4].

Інтегровані уроки з інформатики дають можливість підводити учнів до усвідомленої і емоційно пережитої потреби міркувати і висловлювати свої думки на запропоновану тему. Діти мають можливість застосовувати при цьому арсенал своїх знань, життєвий досвід, зробити власні, нехай незначні, але дуже необхідні кожній дитині, умовиводи і пошукові відкриття.

Інтегрований урок допомагає вчителю різнобічно і системно сформувати необхідні уявлення і поняття. Різні види діяльності, які присутні на уроці, роблять його цікавим, запобігають стомлюванню дітей, посилюють інтерес до навчання та школи в цілому.

Для кожної людини життєво важливим є вміння адаптуватися до нових умов існування, аналізувати ситуацію й адекватно змінювати свою діяльність, оцінювати проблеми, що виникають та приймати зважені рішення.

Вчителю потрібно створювали на уроках різні ситуації, які допомагають дітям зрозуміти, що без інформаційної культури, наполегливої розумової праці в житті обійтися не можна, а міцні знання і навички формуються лише за активної діяльності. Щоб довести це дітям, необхідно проводити різноманітні інтегровані уроки [1].

Вперше поняття "інтеграція" було використано в XVII столітті Я.А. Коменським у праці "Велика дидактика": "Все, що знаходиться у взаємозв'язку, повинно викладатися у такому ж взаємозв'язку."

У XIX столітті К.Д. Ушинський зробив найбільший внесок у розробку інтегрованих курсів. Він розробив модель, структуру, напрямки інтеграції.

Інтеграцією письма і читання вченому вдалося створити аналітико-синтетичний метод навчання грамоти.

Другий період припадає на ХХ століття. Вчені російської школи Каптеров, Блонський заперечували багатопредметність у школі. Розмежували інтеграцію і міжпредметні зв'язки. На початку ХХ століття з'являється "Концепція праці". Головна ідея її – навчити працювати, комплексно підходячи до навчання.

У 60-х роках В.О. Сухомлинський проводив "уроки мислення в природі". Це – один з найбільш вдалих прикладів інтеграції різних видів діяльності з однією метою.

Нині ідея інтеграції змісту навчання приваблює багатьох учених і вчителів у нашій країні та закордоном[5].

В теорії і практиці роботи шкіл сьогодні існує безліч варіантів навчально-виховного процесу. Кожний автор і виконавець вносить в педагогічний процес щось своє, індивідуальне, в зв'язку з чим говорять що кожна конкретна технологія є авторською. Однак є технології, які за своєю метою змістом, методами і засобами мають багато подібного і за цими загальними ознаками можуть бути класифіковані в декілька об'єднаних груп.

Звернемо увагу на класифікацію педагогічних технологій за організаційними формами, а саме:

- класно-урочні;
- альтернативні;
- академічні;
- клубні;
- індивідуальні;
- групові;
- колективний спосіб навчання;
- диференційоване навчання

До групових технологій відносять і технології нетрадиційних уроків, в яких має місце розподіл класу на які-небудь групи [2].

А одним із видів нетрадиційного уроку є інтегрований урок.

При використанні групових технологій на інтегрованих уроках відбувається збільшення активу учнів, основне ядро якого складають асистенти (їх називають консультантами, лаборантами) з різних предметів. Консультанти з навчального предмету – це добре встигаючі учні, які цікавляться предметом і виявляють бажання допомогти своїм товаришам у навчанні.

Особливо актуальними є справи інтегрування різнопредметних знань у початковій ланці освіти. Системний аналіз складових цілого, синтезуюче порівняння з іншими становить для учнів значні утруднення. Одночасно ці операції лише формуються у напрямку від загального до конкретного.

Поняття «інтеграція» – це процес пристосування і об'єднання розрізнених елементів в єдине ціле при умові їх цільової та функціональної однотипності.

Методичними принципами об'єднання предметів є:

- 1) опора на знання з багатьох предметів;
- 2) взаємозв'язок в змісті окремих дисциплін;
- 3) зближення однорідних предметів;
- 4) розвиток загальних рис для ряду предметів.

Для інтегрування окремих навчальних курсів інформатики з іншими науками існують об'єктивні причини й передумови. Однією з причин є необхідність усунути перевантаження дітей, скоротити кількість навчальних годин протягом тижня, вилучити їх для предметів розвивально-виховного циклу. Об'єктивною передумовою цього є те, що інтегрований курс зможе вести сам учитель, оскільки йому доводиться навчати дітей інформатиці у традиційній ізоляції[5].

Проведення інтегрованих уроків вимагає від вчителя не тільки високої кваліфікації, а й відповідної наукової ерудиції в методах наук, на основі яких створено інтегрований предмет. Тому нерідко над одним уроком, інтегрованому за змістом, доводиться працювати двом, а то й трьом учителям: один, наприклад з літературною частиною матеріалу, другий – з історичною, третій – з образотворчою, четвертий – з музичною тощо. За таких умов інтеграція перетворюється в реалізацію на одному уроці фрагментів різних предметів.

Особливо продуктивно можна буде застосувати такі інтегровані курси у системі диференційованого навчання, у класах з підвищеним рівнем і темпом засвоєння програм [3].

Одним з напрямів методичного збагачення уроків є проведення їх на основі інтеграції змісту, відібраного з кількох предметів і об'єднаного навколо однієї теми. Вона має на меті інформаційне й емоційне збагачення сприймання, мислення і почуттів учнів завдяки залученню цікавого матеріалу, що дає змогу з різних сторін пізнати якесь явище, поняття, досягти цілісності знань.

В основі інтегрованого уроку лежить певним чином інтегрований зміст. Інтеграція шкільного змісту може бути повною або частковою. Досвід проведення інтегрованих уроків засвідчує, що їх методика вимагає дуже високого професіоналізму та ерудиції вчителів.

Мета уроків, побудованих на інтегрованому змісті, – створити передумови для різнобічного розгляду повного об'єкта, поняття, явища, формування системного мислення, збудження уваги, позитивно емоційного ставлення до пізнання.

Готуючись до уроку, вчителі повинні старанно продумати зміст навчальних завдань і використати різні прийоми їх подачі, щоб забезпечити кожному учневі радість першого відкривача, яка є могутнім стимулом для активізації не лише мислення, а й усієї особистості школяра [1]. Інтегровані уроки інформатики мають великі можливості для розвитку творчої особистості. Такі уроки забезпечують розвиток у дітей творчого мислення, формують науковий світогляд, розвивають пізнавальний інтерес, бажання до самостійного здобуття знань. Учні на уроках оживають, активно включаються у діяльність, стають співробітниками вчителя, беруть участь у розв'язанні нових для них пізнавальних і практичних задач. Таким чином, у них формується співдружність, почуття колективу, співпереживання, взаємодопомоги [2].

Повною мірою реалізувати усе вищезгадане допомагають інтегровані уроки інформатики з іншими навчальними предметами, що відрізняються від звичайних уроків великою інформативністю і тому вимагають чіткої організації пізнавальної діяльності. Такі уроки повинні бути гранично чіткими, компактними,

продуманими на всіх етапах. Такі уроки знижують стомлюваність головного мозку, створюють комфортні умови для дитини як особистості, підвищують успішність навчання, дозволяють уникнути ситуації, коли той чи інший предмет потрапляє в розряд нелюбимих.

Інтегровані уроки захоплюють молодих учителів новизною, можливістю включення в шкільний курс альтернативних ідей і нестандартних підходів. Вони надихають і досвідчених учителів, що знають на практиці всі недоліки ізольованого викладання наук.

Інтегровані уроки інформатики дають учневі реальні можливості вільного і свідомого вибору змісту навчання і, отже, індивідуальної траєкторії розвитку; знімається вантаж непосильних навчальних вимог; створюються умови для позитивної мотивації навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Імбер В.І. Комп'ютерна грамотність та інформаційна безпека дітей молодшого шкільного віку на уроках інформатики: дуальний підхід / В.І. Імбер // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. – 2016. – Випуск 46. – С. 17-21
2. Колеснік К.А. Особливості організації групової діяльності учнів у початковій школі / К.А. Колеснік // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Збірник наукових праць. – Випуск 46 / редкол. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. – С. 26-30.
3. Сіваш Т.Д. Метод проектів як інноваційна технологія розвитку креативних здібностей молодших школярів / Т.Д. Сіваш // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // збірник наукових праць – Випуск 35. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013. – С. 53-57.
4. Смоляк В. М. Методичний посібник. Методика інформатики в початковій школі. У 2 частинах. – Запоріжжя. – 2005р. – I част. – 50 с.; II част. – 43 с.

5. Інтегровані уроки інформатики як засіб підвищення якості знань учнів.
[Електронний ресурс] Режим доступу: <http://wiki.moodle.dp.ua/index.php> –
Назва з екрану.
-

Психологія та педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання ХХІ століття:
Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: (м. Харків, Україна, 8-9
грудня 2017р.). – Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних
досліджень», 2017. -148с. (с. 20-24)
